

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Aleksander Kamiński

KAMIENIE NA SZANIEC

Najsłynniejszym spośród indywidualnych wyczynów „Wawra”¹ była głośna na cały kraj i świat sprawa tablicy na pomniku Kopernika. Bohaterem „kopernikowskiej afery” był Alek.

W początkach lutego 1942 roku znalazł i wyczytał Alek w jakiejś encyklopedii, że Mikołaj Kopernik urodził się 19 lutego: chwila namysłu i decyzja gotowa. Trzeba odpowiednio uczcić dzień urodzin wielkiego polskiego astronoma! Jak? Usunąć niemiecką płytę zakrywającą polski napis.

Oto już pomnik. Przechodniów na ulicy mało. Wartownik policyjny wszedł widocznie gdzie się ogrzać, bo mróz jest solidny. Świetna sposobność! Bez chwili wahania wchodzi Alek na stopień cokołu i dotyka śruby. Odkręca się wyjątkowo łatwo. Jeszcze parę ruchów – wyszła. Cóż u Boga Ojca! Krew uderza do głowy Alka. Odruchowo sięga do drugiej śruby – wielka „mutra”² poddaje się bez oporu. Alek ogląda się niespokojnie dookoła. Jest ciemno. Przechodnie przesuwają się w dali, jak we mgle. Robić! Robić! Trzecia śruba – wyszarpięta! Czwarta – też!

Z grzmotem i mocnym metalicznym dźwiękiem spada na marmur stopni wielka, gruba, mosiężna płyta i po chwili ześlizguje się w śnieg. Przerażony hałasem Alek w jednej sekundzie zeskakuje z cokołu i jak ściągany zając pędem mknie w kierunku ulicy Kopernika. Po paruset metrach staje zdyszany i nasłuchuje. Serce wali mu młotem, policzki płoną. Nasłuchuje uważnie: nic, żadnych głosów, żadnych gwizdów, żadnego ruchu. Cóż to znaczy, do licha ciężkiego? Zawraca i ostrożnie, w każdej chwili gotów do ucieczki, idzie pod pomnik i obchodzi go dookoła.

Zdumiewająca historia! Nikt niczego nie zauważył, nikt niczego nie słyszał.

Na podstawie: Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*, Warszawa 1999.

¹ „Wawer” – konspiracyjna organizacja działająca w Warszawie podczas II wojny światowej.

² Mutra – nakrętka na śrubę.

Zadanie 1. (0–1)**Dokończ podane zdanie.**

Przytoczony fragment utworu Aleksandra Kamińskiego opisuje

.....

Zadanie 2. (0–1)**Dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.**

Usunięcie niemieckiej płyty z pomnika Mikołaja Kopernika było akcją ____.

zespołową	A
-----------	---

samodzielną	B
-------------	---

Zadanie 3. (0–1)**Uzupełnij zdanie. Zaznacz literę A albo B.**

„Kopernikowska afera”, o której jest mowa w przytoczonym fragmencie, miała związek z rocznicą ____ Mikołaja Kopernika.

urodzin	A
---------	---

śmierci	B
---------	---

Zadanie 4. (0–1)**Dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.**

Wydarzenia, o których mowa w przytoczonym fragmencie, rozgrywają się ____.

jesienią	A
----------	---

zimą	B
------	---

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

W wypowiedzi *Serce wali mu młotem* zastosowano ____.

przenośnie	A
------------	---

epitet	B
--------	---

Zadanie 6. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższej informacji. Zaznacz PRAWDA albo FAŁSZ.

Użyte w tekście sformułowanie *jak zając pędem mknie* oznacza, że bohater szybko ucieka.

PRAWDA

FAŁSZ

Zadanie 7. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższej informacji. Zaznacz PRAWDA albo FAŁSZ.

Powtórzenie zaimka *żaden* we fragmencie *żadnych głosów, żadnych gwizdów, żadnego ruchu* służy podkreśleniu panującej ciszy.

PRAWDA

FAŁSZ

Zadanie 8. (0–1)

Napisz, dlaczego Alek otrzymał honorowy pseudonim „Kopernicki”.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–2)

Kamienie na szaniec to historia o przyjaźni, odwadze i walce grupki przyjaciół z Szarych Szeregów. Jedną ze wspólnych akcji sabotażowych, w których brali udział Alek i jego przyjaciele, było pisanie na murach litery P z kotwicą. Taki znak został umieszczony na ilustracji znajdującej się poniżej.

9.1. Podaj pseudonim lub imię i nazwisko jednego z przyjaciół Alka. Odwołaj się do znajomości całego utworu *Kamienie na szaniec*.

.....

.....

9.2. Napisz, co oznacza litera P z kotwicą widoczna na ilustracji.

.....

.....

Zadanie 10. (0–2)

Który z bohaterów lektury obowiązkowej (wybranej spośród lektur wymienionych na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego), innej niż *Kamienie na szaniec*, wykazał się odwagą? Uzasadnij swój wybór.

Bohater:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–2)

11.1. Dokończ zdanie. Zaznacz literę A albo B.

Wyrazy *przyjaźń*, *wolność* i *młodość* są ____ .

rzeczownikami	A
---------------	---

czasownikami	B
--------------	---

11.2. Dokończ zdanie. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Wyrazy *przyjaźń*, *wolność* i *młodość* są rodzaju

- A. żeńskiego.
- B. męskiego.
- C. nijakiego.